

na tretji 32. Res, da so nekoliko drage, al veliko časa trpijo in delo lepo opravijo.

Pri otrepanji sem rekel, da je dobro otrepano predivo za fabrike že zadosti dobro pripravljeno; to je tudi res, vendar pričenjajo kmetovalci Schönberške okolice tudi z mikanjem pečati se. Popolnoma pa ne omičejo, ampak le na pol. Kak dobiček da imajo pri tem, si nisem izračunal, vendar se jim splačati mora, ker bi sicer gotovo to opustili. Toliko mi je znano, da se dobí za cent na pol omikanega prediva 8 do 9 gold. več, kakor za ravno tisto samo otrepano. Pezdir, se vé, da ostane tudi kmetovalcu za domačo rabo.

S tem smo pri koncu z vsem, kar smo se v predivo izdelovalni šoli v Schönbergu učili; dostaviti hočem le še par števil, ki imajo dokazati, koliko da gré pri takem izdelovanju, kakoršno smo prevdarjali, v zgubo. Iz centa surovega lanú se dobí na Schönberški izdelovalnici pri oni meri 20·2 funtov dobrega otrepanega prediva, in 2·6 slabega že iz pezdirja zbranega. Odpadka se računi pri trenji 25 od sto, pri otrepanju pa na 74, to pa ne od sirovih stebel, ampak od centa že strtih. Pezdirja se dobí 9·7 funtov od 100 funtov sirovih stebel. Po teh številkah je dobiček prediva nekoliko majhen; al pozabiti se ne smé, da je otrepalnica ena tistih Friedlandskih. Drugi kmetovalci dobé sploh po 25 funtov otrepanega prediva od 100 funtov sirovega lanú.

Postave

zastran pošiljanja denarja in drugih stvari kake vrednosti po pošti.

Ta ukaz je veljaven od 1. maja 1870. leta; najvažnejše točke so te-le:

1. Pisma, v katerih se pošilja denar do 100 gold., se prejmelejo na pošti samo zapečateni in se mora na-nje zapisati „po napovedi“ (nach Angabe). — Kdor noče na ta način denarja pošiljati, ga lahko pošlje do 100 gold. po poštnih „nakaznicah“ (Postanweisungen), ktere se dobivajo po vseh poštnih uradih avstrijsko-ogerske države.

2. Zavitek denarnega pisma mora biti četverošpicast in vsi štirje konci se morajo v sredi pisma skupaj stakniti. Poštna pečat se ne pritiskava več na taka pisma.

3. Odprta pisma se na poštah prejmelejo samo: a) s četverošpicastimi zavitki, b) če se v njih več kakor 100 gold. bankovcev nahaja; c) če pismo ne vaga več kakor 15 lotov. — Taka pisma se vendar morajo vsigdar naprej plačati (frankirati) in poštnina za-nje je mnogo viša.

4. Če denarno pismo več vaga kakor 15 lotov, se mora popolnoma zapečateni dati na pošto.

5. Denarna pisma, ktera več kakor 15 lotov vajo, se tudi lahko pošiljajo z zaklopnim zavitkom, morajo se vendar vsigdar s špago zvezati in po podobi zaklopa tako zapečatiti, kakor je predpisano, posebno pa se morajo špagini konci dobro zapečatiti.

6. Vsakemu denarnemu pismu, ki več vaga kakor 15 lotov, se mora pridati „vozno pismo“ (Frachtbrief), ktero mora imeti kolek od 5 kr. Na vsakem voznem pismu mora biti oni pečat, s ktero je zapečaten zavitek pisma. To velja tudi o vseh pismih, ktera se pridevajo takim stvarém, ki se pošiljajo po vozni pošti.

Zavitek mora biti ali iz močnega papirja ali platna, in denar in denarna pisma se morajo večkrat dobro zamotati.

Pred vsem drugim priporočamo pošiljanje denarja po „poštnih nakaznicah“ do 100 gold. Za poštno na-

kaznice se plačuje najmanj poštne, pa tudi onemu, ki denar dobí, ni treba plačati za avizo, in zunaj tega gré tak denar tudi po železnicah z nekimi vlaki, s kterimi vožna pisma ne grejo, postavimo, na južni železnici z brzo- in zloženim vlakom.

Pošiljanje naročnine za časnike

do 10 gold. pa pride celó dober kup, ker se ne plača več kakor samo 5 krajc. Če pa se pošlje naročnina v pismu, mora oni, ki pošilja, že plačati 18 kr., in ki denar prejme, tudi 3 kr., tedaj skupaj 21 kr.; razložka je tedaj za 17 kr.

Mnogovrstne novice.

* „Vendija“. Na graški tehniki se je ustanovilo slovstveno jugoslovansko društvo „Vendija“, ki ima namen, društvenike izobraževati v slovanščini in slovan-skem slovstvu sploh, do česar jim drugje ni nobene priložnosti, potem pa zadeve jugoslovanskih tehnikarjev sploh zastopati. Društvu je želeti najboljšega vspeha, da vzredi tudi na polji tehnične stroke prave narodnjake.

* Cigan ostane Cigan. V ogerskem kraju N. Engyed je letos poredoma neizmerno mnogo pitanih svinj pocrkalo, a gospodarji niso mogli najti vzroka; po ostrem opazovanju so vendar prišli do tega, da tamošnji cigani, ki so bili konjederci, davali svinjam skrivoma neko kašo, med ktero so zmešali fosfor, po katerem so svinje pocrkale. Cigani so tedaj na ta način dobili mnogo pečenke in slanine, zdaj je vendar ne morejo uživati, ker so v ječi.

„Slavija“, vzajemna banka,

v „Novicah“ že večkrat omenjena, razprostira se po vseh slovanskih deželah in ima na Kranjskem, Štirnem, Koroškem in Primorskem nad 120 zastopnikov. Dokaz, da se je ta závod v kratkem jako priljubil, je tudi to, da so kot ustavniki pristopili in sicer na Kranjskem: gospodje dr. L. Toman, dr. Costa, dr. J. R. Razlag, dr. Janez Bleiweis, dr. Poklukar, Janez Murnik, Hugo Turk, Jak. Lukan, — na Štajarskem: dr. Vošnjak, dr. Dominkuš, Ivan Žuža, Josip Lipold, dr. Čuček, Slavoljub Knez, Josip Tarbauer, Franjo Skubic, dr. Rapoc, Franjo Roblek, Jak. Janič, Franjo Šentak in dr. Gustav Ipavec.

Národopisne stvari.

Zgodovinske in pravljíčne črtice

o starodavnih Indijanih in o njihovej omiki.

Iz zgodovinskih virov posnel Matija Torkar.

(Konec.)

Šege in obnaša Indijanov se popolnoma strinjajo s temi posebnostmi v kastah. Kastam samim je na tem ležeče, da se med seboj ločijo na zunanjem, ali po obleki, ali pa po ostriženej bradi, ali po barvi brade, ki je ali bela, ali črnovišnjeva, rudeča zatemnelo zelena. Sploh Indijan jako ljubi snažnost in lepotiče, zlasti zlató in draga kamena. Srca je krotkega, usmiljenega in ljubeznjivega, posebno kasta soudranska. Razžaljen rad in lahko odpusti, da, za razžaljenje se še celó ne zmeni, kajti preveč je složen, da bi ga kaj zbodlo ali užgalo. Le eno razžaljenje je, ki ga iz največje flegme spravi v najhujšo srditost, ako namreč na podplat čevlja bljuneš in ga ž njim udariš. Ta udarec mu je znamenje največjega zasramovanja, in Indijan ga silno težko, ali celó nikdar ne pozabi.